

K definici země původu podle AML vyhlášky

- Předpis**
- zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (**AMLZ**)
 - vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (**AML vyhláška**)
 - vyhláška č. 281/2008 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (**stará AML vyhláška**)

- Ustanovení**
- § 21 AMLZ
 - § 3 odst. 1 písm. b) bod 1, § 6 až § 10 a 11 odst. 2 AML vyhlášky
 - § 3 odst. 2 písm. a) staré AML vyhlášky

Otázka

Jakým způsobem mají povinné osoby v návaznosti na změnu definice země původu postupovat vůči klientům, s nimiž vstoupili do obchodního vztahu před účinností AML vyhlášky?

Odpověď

Definice země původu v AML vyhlášce je užší oproti předchozímu znění a aplikace nové právní úpravy povinnými osobami nezbytně nevyžaduje změny v jejich stávajících procesech.

Kromě povinných faktorů a opatření stanovených AML zákonem a AML vyhláškou by měla povinná osoba řídit rizika s ohledem na specifika své vlastní činnosti a může tak uplatňovat dodatečná opatření i nad rámec kogentních požadavků AML vyhlášky.

Od 1. října 2018 vstoupila v účinnost AML vyhláška, která nahradila starou AML vyhlášku. V AML vyhlášce došlo ke změně definice „země původu“ oproti staré AML vyhlášce s ohledem na zemi původu fyzických osob. Podle AML vyhlášky je zemí původu fyzické osoby každý stát:

- jehož je daná osoba státním příslušníkem,
- kde je přihlášen k trvalému pobytu, anebo
- kde je přihlášen k jinému pobytu delšímu než 1 rok.¹

Ze srovnání obou definic je zřejmé, že klíčové aspekty definice země původu byly v AML vyhlášce zachovány (státní občanství a přihlášení k trvalému či jinému pobytu). Definice země původu byla ve srovnání se starou AML vyhláškou pouze zúžena v posledním bodě (stát, ve kterém je osoba přihlášená k jinému než trvalému pobytu). V platném znění již není pro potřeby AML vyhlášky považován za zemi původu každý stát, ve kterém je klient přihlášen k jakémukoliv jinému než trvalému pobytu, ale pouze takový stát, kde se jedná o přihlášení k pobytu delšímu než 1 rok.

Tento limit stanovený AML vyhláškou je pouze minimální hranicí, zavedenou za účelem zamezení extenzivnímu výkladu staré AML vyhlášky, která se vztahovala na jakékoliv přihlášení k pobytu.² Nová úprava tento výklad výslovně omezuje způsobem, aby se povinnosti spojené se zemí původu (zohledňování rizikových

¹ Ve staré AML vyhlášce byl zemí původu fyzické osoby „každý stát, jehož je tato osoba státním příslušníkem, a současně všechny státy, ve kterých je přihlášená k trvalému nebo jinému pobytu“.

² Při doslovném čtení by se za „přihlášení k jinému než trvalému pobytu“ dalo považovat např. i přihlášení k pobytu v hotelu při krátkodobé cestě.

faktorů) týkaly opravdu pouze případů, které se vyznačují znakem trvalosti či dlouhodobosti (tedy kde existuje jednoznačná relevantní vazba klienta na daný stát). Jedná se však o minimální standard a povinné osoby mohou nastavit své procesy přísněji.

Obecně musí povinné osoby nastavit své procesy způsobem, který zajistí účinné řízení rizik praní peněz a financování terorismu spojených s jejich činností (mj. § 21 AML zákona a § 6 a násl. AML vyhlášky). Kromě povinných faktorů a opatření stanovených AML zákonem a AML vyhláškou (zejm. § 9 AML vyhlášky) je na vlastním uvážení povinné osoby, aby zohlednila takové faktory, které zajistí účinné řízení pro ni relevantních rizik, a je naopak žádoucí, aby povinná osoba prováděla posouzení rizik s ohledem na specifika své vlastní činnosti. Může tedy uplatňovat opatření související se zemí původu na všechny státy, kde je klient přihlášený k jakémukoliv pobytu (ve smyslu staré AML vyhlášky), či ke kterým má jiné vazby (např. daňový domicil, atd.).

Dále dodáváme, že nová AML vyhláška rovněž obsahuje i omezení, že povinnosti související se zemí původu jsou povinným osobám uloženy pouze v případě, že jsou jí tyto státy známy. Vyhláška požaduje, aby povinná osoba učinila „*všechna opatření, která lze rozumně požadovat*“ ke zjištění všech zemí původu klienta, skutečného majitele a osoby oprávněné jednat s povinnou osobou jménem klienta (§ 11 odst. 2 AML vyhlášky), avšak zohledňuje skutečnost, že nebude vždy v možnostech povinné osoby všechny tyto informace zjistit (viz dovětek definice země původu „pokud jsou instituci známy“ - § 3 odst. 1 písm. b) bod 1 AML vyhlášky).

Závěrem obecně upozorňujeme na povinnost vyplývající z § 10 odst. 2 AML vyhlášky, aby povinná osoba zavedla postupy, v návaznosti na které rozšíří rozsah informací držených o stávajících klientech takovým způsobem, který bude odpovídat případné změně právní úpravy. Způsob, kterým bude povinná osoba tuto aktualizaci provádět, by měl odrážet identifikovaná rizika (zejména tedy s ohledem na lhůty, ve kterých bude aktualizace provedena). V případě změny právní úpravy tedy povinná osoba musí zajistit, že je s novými požadavky v souladu i s ohledem na stávající klienty.

Povaha odpovědi	Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor.
Kontaktní osoba:	Kateřina Pscherová, katerina.pscherova@cnb.cz
Datum:	20. května 2019